

Sinteza obiecțiilor și propunerilor
la proiectul Legii cu privire la modificarea și completarea
Codului de procedură penală nr. 122-XV din 14 martie 2003
(în baza avizelor prezentate de subiecții interesați)

Nr.	Organul competent	Conținutul obiecției/proponerii	Opinia Ministerului Justiției
1.	Cancelaria de Stat <i>(scrisoare nr. 1508-223 din 05.05.2014)</i>	1. Comunică lipsa de obiecții și propuneri.	1. -
2.	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene <i>(scrisoarea nr. DI-04/3 din 17.05.2014)</i>	<p>În limita competențelor funcționale, se comunică următoarele:</p> <p>2. Prezentul proiect introduce prevederi progresive referitoare la dreptul învinutului, inculpatului, precum și al apărătorului de a lua cunoștință în prealabil cu demersul sau recursul procurorului cu privire la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere, probele și materialele care confirmă sau infirmă necesitatea aplicării lor.</p> <p>Totodată, se consideră oportun ca, la sintagmele modificatoare ale art. 66 alin. (1) pct. 21) al CPP, ale art. 68 alin. (2) pct. 3) al CPP și ale alin. (1') introdus la art. 308 al CPP, să fie specificat și un termen minim, suficient pentru a lua cunoștință de probele respective, pentru prezentarea documentelor și materialelor învinutului, inculpatului și apărătorului înainte de transmiterea lor judecătorului. Aplicarea prevederilor noi în lipsa termenului stabilit ar putea duce la acordarea unui timp prea limitat în acest scop.</p> <p>3. La art. 66 alin. (5) pct. 3) CPP, se consideră că, excluderea cuvântului „necon condiționat” din textul normei, propusă întru eliminarea contradicției cu alin. (2¹) al art. 66 CPP, nu este suficientă pentru a o elimina, deoarece nu înlătură obligația învinutului, inculpatului să accepte preluarea mostrelor de sânge sau de eliminări ale corpului la cererea organului de urmărire penală, deși alin. (2¹) al art. 66 prevede dreptul învinutului sau inculpatului de a refuza cererea organului de urmărire penală. Ținând cont și de faptul că pct. 3) al alin. (5) al art. 66 conține diferite tipuri de acțiuni procesuale, la unele dintre care (ex., dactiloscopia, fotografierea) nu se referă prevederile alin. (2¹) al art. 66, se consideră că soluționarea contradicției stabilite la Nota informativă necesită o abordare complexă și se propune reconsiderarea corespunzătoare a pct. 3) al alin. (5) al art. 66, precum și altor prevederi ale CPP, conform necesității (în special, pct. 3) a) alin. (2) al art. 60 CPP în raport cu alin. (4¹) al art. 60 CPP, alin. (2) și (3) al art. 154 și art. 156).</p>	<p>2. Nu se acceptă. Indicarea unui termen exact pentru a face cunoștință cu materialele prezentate nu este oportună, întrucât, acest termen va devia de la caz la caz, or, acesta reiese din complexitatea materialelor, volumul lor, sunt materialele absolut noi pentru subiecții vizați sau, eventual, o parte dintre acestea au fost anterior aduse la cunoștință.</p> <p>Indicarea unui termen exact ar putea crea situații de încălcare a acestuia. Or, identificarea unui termen necesar în acest scop este imposibilă, judecătorul de instrucție sau instanța de judecată fiind garantul respectării intereselor părții apărării în aceste cazuri, aceasta fiind cea care va stabili termenul în care partea apărării urmează să facă cunoștință cu materialele.</p> <p>3. Se acceptă conceptual. Norma de la art. 66 alin. (5) pct. 3) a fost modificată, inclusiv pentru a o aduce în concordanță cu prevederea de la art. 66 alin. (2¹). Celelalte articole nu fac obiectul prezentului proiect, mai mult ca atât, prevederile trebuie interpretate în coroborare.</p> <p>Astfel: „La art. 66 alin. (5) pct. 3), cuvântul „necon condiționat” se exclude, iar</p>

			<p><i>cuvintele „să i se ia mostre de sînge, de eliminări ale corpului” se substituie prin cuvintele „să i se ia, în temeiul autorizației judecătorului de instrucție, mostre de sînge, de eliminări ale corpului sau alte mostre biologice”.</i></p>
		<p>4. Referitor la norma care introduce modificări la pct. 2) al alin. (3) al art. 176, dezvoltînd prevederile referitoare la aprecierea personalității bănuțului, învinuțului sau inculpatului, sintagma „<i>inclusiv la momentul comiterii faptelor încriminate</i>” pare a fi destul de complicată în vederea realizării în practică în unele cazuri și generatoare de situații incerte. În context, se propune completarea Notei informative la prezentul proiect cu justificarea acestor modificări.</p>	<p>4. Nu se acceptă remarca despre caracterul incert al expresiei. Or, expresia vine să clarifice că, urmează să se țină cont de personalitatea bănuțului, învinuțului, inculpatului, atît, în general, ca persoană în cadrul cercului său social, zi de zi, cît și în momentul săvîrșirii faptei de care este bănuț, învinuț, inculpat.</p> <p>Referitor la completarea Notei informative – se acceptă, aceasta va fi completată.</p>
		<p>5. Referitor la pct. 4) introdus la art. 185 alin. (2), reieșind din cele expuse la Nota informativă la prezentul proiect, precum și din conținutul hotărîrii CtEDO asupra cauzei <i>Letellier c. Franței</i>, se consideră necesară completarea textului propus al pct. 4) la început cu sintagma „<i>există probe suficiente și concrete asupra faptului că</i>”. În același timp, cu toate că, Curtea justifică aplicarea criteriului necesității protejării ordinii publice la dispunerea arestării preventive în unele cazuri, introducerea criteriului vizat în legislația națională nu este obligatorie. Astfel, se propune specificarea în textul Notei informative a motivelor introducerii prevederilor respective în CPP.</p>	<p>5. Se acceptă parțial.</p> <p>Referitor la completarea Notei informative, avînd în vedere importanța securității naționale și a ordinii publice, precum și luînd în considerație faptul că, Curtea justifică, în unele cazuri, aplicarea criteriului necesității protejării ordinii publice la dispunerea arestării preventive, se consideră oportună completarea, nefiind necesară o hiper-motivare a completării.</p>
		<p>6. Referitor la prelungirea termenului de arest preventiv la art. alin. (3) 186 pct. 1), se propune desfășurarea suplimentară a motivelor, conform cărora majorarea termenului respectiv de la 6 pînă la 8 luni este condiționată de interesele justiției.</p>	<p>6. A se lua în calcul că termenul total al arestului preventiv în cadrul procesului penal a fost statuat exact – pînă la 12 luni. Astfel, avînd în vedere aceasta, și luînd în considerație că noua redacție a alin. (3) se referă la prelungirea termenului arestului în cadrul procesului penal, dar nu la etapa urmării penale, precum și avînd în vedere că durata proceselor penale (cap-coadă) este una de obicei mai mare de 1 an și 6 luni, necesitatea oferii posibilității prelungirii</p>

			termenului de arest preventiv, în cazul proceselor penale privind infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsă maximă de pînă la 15 ani închisoare, cu încă 2 luni, cel puțin.
		7. Referitor la completarea textului normei de la art. 312 alin. (7) cu prevederile referitoare la transmiterea neîntîrziată a mandatului la locul de deținere sau la secția de poliție de la locul de trai al învinuitului, se propune precizarea cuvîntului „ <i>neîntîrziat</i> ” prin stabilirea termenului-limită de transmitere a mandatului respectiv.	7. Nu se acceptă. Instituirea unui termen exact de transmitere a mandatului este inoportună, întrucît este imposibil de a determina, pentru toate cazurile care termen este „neîntîrziat”. Or, într-un caz, neîntîrziat ar putea fi necesar să însemne imediat după emitere, alteori, termenul ar putea să fie suficient pe parcursul unei zile lucrătoare, care, la fel, în virtutea circumstanțelor, să fie apreciat ca „neîntîrziat”. Acest termen este determinat, în special de termenul la care se află arestul.
3.	Ministerul Afacerilor Interne (<i>scrisoare nr. 22/1013 din 14 mai 2014</i>)	Cu referire la proiectul legii privind modificarea și completarea Codului de procedură penală, remis spre examinare, comunicăm următoarele. j 8. La art. 40 , amendamentele propuse necesită a fi revăzute suplimentar, întrucît, dacă am admite ipotetic că, examinarea <i>demersurilor cu privire la aplicarea măsurilor procesuale de constrîngere și a altor demersuri</i> ar ține de competența judecătorului de instrucție din raza de activitate a procuraturii care exercită conducerea urmăririi penale, atunci în cazul în care conducerea urmăririi penale se realizează de către Procuratura Generală, care are raza de activitate pe întreaga țară, atunci nu este clar cine dintre toți judecătorii de instrucție care activează în raza teritorială a întregii țări ar fi competent să examineze demersurile în speță.	8. Se acceptă. Norma a fost modificată, astfel, încît, „raza de activitate” a fost modificată prin „din circumscripția teritorială”.
		9. Aceiași problemă este și în cazul Procuraturii mun. Chișinău, în raza de activitate a căreia se regăsesc cel puțin cinci judecătorii de sector și Judecătoria Militară. Or, pe acest segment nu este clar, care din aceste instituții ar fi competentă să examineze demersurile cu privire la aplicarea măsurilor procesuale de constîngere și autorizarea măsurilor supuse controlului judiciar.	9. Se acceptă. Norma a fost modificată, astfel, încît, „raza de activitate” a fost modificată prin „din circumscripția teritorială”.
		10. Propunerea privind completarea art. 93 alin. (1) din CPP , necesită a fi analizată suplimentar, întrucît textul „la temeinicia aplicării măsurilor procesuale de constîngere”, se include în sintagma „precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei”.	10. Nu se acceptă. Avînd în vedere că textul presupune o enumerare, iar după textul „la temeinicia aplicării măsurilor procesuale de constîngere” urmează o virgulă, nu putem menționa că acesta se include în textul „precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei”, or, aceasta din urmă este un element separat la realizarea căruia servesc probele.

		<p>11. La art. 165 alin. (1), modificarea propusă denotă probleme de ordin conceptual din următoarele considerente:</p> <p>Pornind de la noțiunea de reținere din redacția în vigoare a legislației procesual penale, conchidem că aceasta nu presupune noțiunea de reținere ca în Comunitatea Europeană, adică <i>actul de constângere a libertății de mișcare</i>, ci de fapt reținerea este acțiunea de începere a detenției, și în acest sens în redacția propusă, de a completa după sintagma „72 de ore”, cu textul „cu sau fără plasarea ulterioară, în locurile și în condițiile stabilite de lege”, ar genera confuzii care vor admite deținerea persoanei reținute în locuri precum: inspectoratul de poliție sau un alt loc la discreția ofițerului de urmărire penală, ceea ce nu este judicios și ar justifica tratamente inumane.</p>	<p>11. Nu se acceptă.</p> <p>Nicăieri în legislația de procedură penală nu este reglementat faptul că reținerea presupune doar plasarea persoanei într-un loc de detenție. Mai mult ca atât, atât jurisprudența CtEDO, cât și Curtea Supremă de Justiție, în Hotărîrea nr. 1 din 15 aprilie 2013, menționează clar că termenul reținerii începe să curgă din momentul în care „lipsirea de libertate a avut loc de facto”, dar nu de la momentul întocmirii procesului-verbal de reținere.</p> <p>Jurisprudența CtEDO este obligatorie pentru Republica Moldova, în cazul dat, referindu-ne la procedura penală – a se vedea art. 7 alin. (7) CPP.</p> <p>Astfel, da, lipsirea persoanei de dreptul de a se deplasa liber, cu deținerea acesteia în biroul ofițerului de urmărire penală, de asemenea se consideră reținere, perioada aceasta incluzându-se în termenul de 72 de ore.</p>
		<p>12. La art. 165 alin. (2) pct. 1), se consideră oportună completarea punctului menționat, în final, cu textul „în cazul în care există o bănuială rezonabilă că persoana a săvârșit această infracțiune”, corespunzător conceptului utilizat de Codul de procedură penală.</p> <p>Mai mult, prin prisma legislației procesual penale, bănuiala rezonabilă reprezintă un standard juridic de apreciere a faptelor care permit încadrarea subiect de drept în calitatea procesuală de bănuit, în același timp, bănuiala trebuie să se bazeze pe fapte specifice, analizate împreună cu concluziile raționale, confirmate de probe obținute pe cale legală în cadrul instrumentării procesului penal.</p> <p>Corespunzător, prin prisma art. 63 și 93 din Codul de procedură penală, probele și bănuitul trebuie să se afle într-o legătură logică. Bănuiala nu poate fi bazată pe presupuneri, în mod obligatoriu bănuiala rezonabilă trebuie să se întemeieze pe o stare de fapt confirmată prin probe. În pofida faptului că termenul „bănuială rezonabilă” este des întâlnit în legislația procesual penală, legiuitorul nu definește termenul în sine, lăsând aprecierea lui pe seama judecătorilor, procurorilor și altor organe de drept.</p> <p>Bănuiala rezonabilă este o condiție esențială în efectuarea unui șir de acțiuni/acte procedurale, prin urmare acest termen necesită a fi aplicat corect, astfel evitând abuzurile din partea organelor de urmărire penală, a judecătorilor și a procurorilor.</p>	<p>12. Se acceptă.</p>

		<p>13. La art. 165 alin. (2) pct. 3), amendamentul propus denotă un caracter discreționar. Or, propunerea de a completa alin. (2) al art. 165 din Codul de procedură penală cu încă patru puncte care se referă la categoriile de persoane în privința cărora a fost emis un mandat de arest, nu poate fi admisă, deoarece categoriile nominalizate nu pot fi supuse reținerii cu întocmirea unui proces-verbal în baza art. 166, 167 din Codul de procedură penală. De altfel, în situația în care deja există un mandat de arest, persoana nu poate fi reținută în baza altui act procesual, inclusiv procesul-verbal de reținere. Respectiv, pentru că se impune necesitatea punerii în aplicare a mandatului de arest, se întocmește alt proces-verbal cu privire la punerea în aplicare a mandatului de arest sau a ordonanței procurorului de reținere a persoanei, însă, în asemenea caz, temei pentru reținere nu constituie prevederile art. 165, 166 Codul de procedură penală, dar persoana este arestată în baza mandatului de arest. Mai mult ca atât, termenul detenției nu se stabilește prin noțiunea de „reținere” care nu poate depăși 72 de ore, ci expres va fi prevăzută de mandatul corespunzător.</p>	<p>13. Nu se acceptă. Art. 165 categoriile de subiecți care pot fi supuși reținerii. Art. 166 indică temeiurile reținerii pentru unele dintre categoriile respective și nu pentru toate. Reținerea categoriei indicate la pct. 5) este reglementată de 171; reținerea subiecților indicați la pct. 6) este reglementată de art. 169; reținerea de la pct. 7) – la art. 171¹; iar reținerea de la pct. 4 – va avea loc în conformitate cu prevederile art. 167.</p>
		<p>14. La pct. 14 și pct. 15, se conchide că intenția de modificare a art. 165 din CPP, se manifestă o singură dată. Prin urmare, se consideră oportună comasarea punctelor menționate <i>supra</i>.</p>	<p>14. Se acceptă.</p>
		<p>15. Amendamentul propus la art. 166 alin. (1) din CPP se va analiza suplimentar, dat fiind faptul că acesta vine în contradicție cu prevederile art. 165 alin. (2) pct. 1) din redacția în vigoare. Or, conform prevederilor art. 165 alin. (2) pct. 1), se conchide că, pot fi supuse reținerii persoanele bănuite de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de un an.</p>	<p>15. Se acceptă. Modificarea de la alin. (1) al art. 166 a fost exclusă.</p>
		<p>16. La art. 166 alin. (5), textul propus urmează a fi adus în concordanța cu normele gramaticale ale limbii române. Idea de a include toate acțiunile procesuale care limitează libertatea de mișcare a persoanei în termenul de reținere este binevenită, însă incorect expusă de autorii proiectului. Actul de reținere este de fapt privarea de libertate, prima fază a detenției, și în acest caz nu se completează un act de reținere dar un proces-verbal de reținere. Mai mult ca atât, procesul-verbal nu este un act prin care se dispune acțiunea, dar este actul care consemnează înfăptuirea de facto a reținerii. Totodată din textul propus nu este clar care acțiuni procesuale se includ în termenul de reținere, cele înaintea acțiunii de reținere sau imediat după aceasta.</p>	<p>22. Se acceptă. Norma a fost revizuită, totuși, nu este vorba despre norma de la art. 166 alin. (5), dar despre norma de la art. 166 alin. (6).</p>
		<p>23. Cu referire la propunerea de completare a Codului de procedură penală cu un articol nou - „171¹ Reținerea persoanei în vederea extrădării”, se reiterează că, amendamentul propus nu se referă la reținerea persoanei în calitate de măsură procesuală de constângere, dar reglementează procedura de extrădare (art. 545 Codul de procedură penală). Prin urmare, modificările necesită a fi operate la Capitolul VI Titlul III Capitolul IX Secțiunea a 2-a „Extrădarea”, implicit redenumirea articolului menționat <i>supra</i> prin „<i>Punerea în aplicare a mandatului de arest internațional în vederea extrădării</i>”.</p>	<p>23. Nu se acceptă. Normele art. 171¹ reglementează reținerea la o anumită etapă, respectiv, este oportun să fie amplasate în acest capitol. Totodată, se menționează că, anterior arestării persoanei, aceasta trebuie reținută, iar perioada în care aceasta, de facto este reținută, urmează să fie reglementată – termene, procedură, subiecte etc.</p>
		<p>24. La art. 176, modificarea propusă denotă un caracter ambiguu. Or, pe acest segment ar fi oportună expunerea alin. (3), după cum urmează: „(3) <i>La soluționarea chestiunii privind aplicarea măsurii preventive respective procurorul și instanța de judecată vor ține cont și vor asigura ca măsura dispusă să fie proporțională circumstanțelor individuale ale cauzei și vor lua în considerare următoarele criterii complementare:</i>”, și în continuare după text.</p>	<p>24. Se acceptă parțial, doar în partea ce se referă la substituirea „organului de urmărire penală” cu „procurorul”. În rest, formularea propusă nu aduce plus-valoare</p>

		normei.
	<p>25. Mai mult, avînd în vedere excluderea aplicării măsurilor preventive față de bănuît (ex. art. 175 alin. (4) și alin. (5) din CPP), cuvîntul „bănuît”, urmează a fi exclus și din redacția în vigoare a art. 176 alin. (3) pct. 2).</p>	<p>25. Nu se acceptă. Bănuîtul este exclus din categoria subiecților cărora îi pot fi aplicate măsurile preventive privative de libertate (arestul preventiv, arestul la domiciliu), dar nu toate măsurile preventive.</p>
	<p>26. La art. 185 alin. (2) din Codul de procedură penală, propunerea de amendare necesită a fi revizuită din punct de vedere gramatical. Or, provocarea dezordinilor în masă denotă un risc pentru securitatea și ordinea publică. Drept urmare, se consideră oportună expunerea punctului 4), după cum urmează: „4) <i>învinuitul, inculpatul, aflîndu-se la libertate prezintă risc pentru securitatea și ordinea, publică</i>”.</p>	<p>26. Se acceptă.</p>
	<p>27. În această ordine de idei, autorii proiectului propun excluderea arestării preventive aplicată în raport cu bănuîtul, însă la art. 186 în redacția în vigoare, acest aspect rămîne, din care considerent se va analiza suplimentar amendamentul propus.</p>	<p>27. Se acceptă. Din norma de la alin. (1) al art. 186, cuvîntul „bănuît” a fost exclus.</p>
	<p>28. Amendamentele propuse la art. 186 din CPP, nu modifică în esență nimic, din care motiv se consideră inoportune.</p>	<p>28. Nu se acceptă. Amendamentele de la 186 modifică, în special, termenul arestului în cadrul procesului penal. Alte modificări sunt pentru concretizare.</p>
	<p>29. La art. 195, modificarea propusă se va analiza suplimentar. Astfel, în cazul în care se consideră că măsura preventivă-arestul sau arestul la domiciliu nu mai este justificată, procurorul este obligat să sesizeze instanța de judecată sau instanța care a aplicat măsura preventivă. Mai mult ca atît, modificarea propusă necesită a (fi corelată cu prevederile art. 52 alin. (1) pct. 12 din Codul de procedură penală. Or, pe acest segment fiind instituite atribuțiile procurorului în cadrul urmăririi penale.</p>	<p>29. Se acceptă parțial. În partea ce se referă la competența procurorului de a revoca măsura arestului – nu se acceptă. Aceasta a fost apreciată pozitiv de experții Consiliului Europei, care au efectuat expertiza proiectului și au menționat că norma va da posibilitatea de a preveni încălcarea articolului 5(3) din Convenție, punînd capăt privării de libertate care nu poate fi justificată. Pentru scopul Convenției nu contează dacă încetarea unei privări de libertate nu este efectuată de organul judiciar care a impus măsura preventivă. Totodată, menționăm că o astfel de practică există în Lituania, Franța, România În partea ce se referă la corelarea propunerii cu norma de la art. 52 alin. (2) pct. 12) – se acceptă.</p>

		<p>30. La art. 307 conform proiectului, dat <i>fiind</i> faptul că prin amendamentul instituit, art. 307 din CPP va fi exclus, se consideră oportună revizuirea <i>per ansamblu</i> a cadrului normativ, în partea ce ține de rectificarea articolelor care fac trimitere la art. 307 din Codul de procedură penală (ex. art. 166 alin. (7), art. 312 ș.a.).</p> <p>Urmare celor expuse, proiectul actului legislativ urmează a fi definitivat în concordanță cu cadrul juridic existent, cu sistemul de codificare și unificare a legislației, precum și cu respectarea rigorilor de tehnică legislativă.</p>	30. Se acceptă.
4.	Procuratura Generală (<i>Scrisoarea nr. 28-2d/14-130 din 12.05.2014</i>)	<p>47. Se consideră inoportună completarea art. 1 alin. (3) cu sintagmei „ori să fie victima încălcării drepturilor sale fundamentale”, or, redacția actuală stabilește un cadru clar ce prevede obligațiile organului de urmărire penală și ale instanțelor de judecată.</p>	<p>47. Nu se acceptă. Norma a fost revizuită, astfel, încât prevederea să se încadreze organic în textul normei. Astfel, textul propus spre completare este „ori să fie victima încălcării altor drepturilor fundamentale ale sale”. Cît, despre propunerea de excludere a textului – aceasta nu este justificată suficient.</p>
		<p>48. La art. 3, în egală măsură, nu se susține propunerea de a introduce în Codul de procedură penală noțiunea de retroactivitate a legii, or, retroactivitatea legii este un institut al dreptului penal și se referă la fond și nu la procedură, legea procesual - penală fiind o lege de aplicare imediată. Din exemplul adus în nota informativă nu este clar cum ar putea fi aplicat principiul retroactivității legii procesual-penale în domeniul aplicării măsurilor procesuale de constrângere. Aceste măsuri procesuale de constrângere odată fiind aplicate (chiar sub acțiunea legii vechi) sunt în mod obligatoriu revizuite la aplicarea lor propriu - zisă față de învinuiți, inculpați. Spre exemplu, în cazul aplicării în privința unei persoane care se sustrage de la urmărirea penală a măsurii preventive sub formă de arest, la reținere, va fi adusă imediat în fața unui judecător de instrucție care îi va aduce la cunoștință mandatul de arestare, dar și va verifica compatibilitatea măsurii preventive prevederilor noii legi, inclusiv, din oficiu.</p>	<p>48. Se acceptă. Norma a fost exclusă din proiect.</p>
		<p>49. Cu referire la modificarea art. 165 pct. 4) CPP se propune de a înlocui cuvîntul „sentința” cu cuvîntul „decizia”, iar după sintagma „persoanele care se eschivează de la executarea” să fie înlocuit cuvîntul „sentinței” cu cuvîntul „hotărîrii”, înlocuind în același timp cuvintele „privațiune de libertate” cu cuvîntul „închisoare”. Codul penal nu mai prevede o astfel de pedeapsă ca privațiunea de libertate.</p>	<p>49. Se acceptă conceptual obiecția. Totuși, pentru a nu crea confuzii, s-a utilizat noțiunea cu caracter general – „hotărîrea”.</p>
		<p>50. La art.171¹ alin. (4), de expus în următoarea redacție: „Persoana reținută în vederea extrădării urmează a fi eliberată imediat ce se constată faptul, că el este cetățean al Republicii Moldova sau persoană căreia i s-a acordat dreptul de azil”.</p>	50. Se acceptă.
		<p>51. Se menționează faptul că la subiectul ce ține de asistența juridică internațională excluderea totală a posibilității de aplicare a măsurilor preventive bănuitul urmează a fi revăzută. Aceasta reieșind din faptul, că în unele state, de exemplu Ucraina, conform unor modificări legislative recente în instanța de judecată se trimite dosarul penal atunci, cînd persoana care a comis infracțiunea are calitatea de bănuit, iar calitatea de învinuit este acordată doar de instanța de judecată. Prin modificările propuse, ar putea fi create impedimente în cazurile de solicitare a extrădării inițiate în asemenea circumstanțe.</p> <p>Se propune ca art.176 să fie completat cu alin. (1¹) care va avea următorul conținut:</p>	<p>51. Nu se acceptă. Pentru început menționăm că art. 176 reglementează temeiurile aplicării măsurilor preventive, per ansamblu. Temeiurile urmează să rămîni aceleași, indiferent la care etapă măsurile se aplică sau în cadrul căror proceduri. Mai mult ca atît, art. 547</p>

		<p>„(1) Măsurile preventive pot fi aplicate în cadrul procedurii de extrădare a persoanelor, conform circumstanțelor indicate în art. 547 al prezentului Cod.”.</p> <p>52. Nu este oportună modificarea ce se intenționează a fi efectuată la art.186 alin.(3) pct. 1) CPP, or, odată fiind instituit un termen general de deținere în stare de arest preventiv la faza urmăririi penale și a judecării cauzei de 12 luni, se intenționează extinderea termenului de deținere în stare de arest la faza urmăririi penale pînă la 8 luni - pct. 1) și nu se intervine la pct. 2), care prevede posibilitatea deținerii persoanei în faza urmăririi penale în stare de arest la fel pînă la 12 luni, atunci, se presupune că, indiferent de existența temeiurilor aplicării arestării preventive în stare de arest în privința inculpatului, aceasta nu va putea fi aplicată.</p> <p>Se propune intervenirea în pct. 1) și 2) din art. 186 alin. (3) CPP într-o altă formulă, anume, prin reducerea termenului de 12 luni din pct. 2) pînă la 8 luni, situație, care, în opinia Procuraturii Generale ar permite și desfășurarea ședințelor de judecată în mod operativ, atunci cînd procurorul și instanța vor constata necesitatea menținerii arestării preventive în privința inculpaților.</p> <p>53. Ce ține de modificarea propusă la art.195 CPP, referitor la posibilitatea procurorului de a înlocui arestul preventiv, arestul la domiciliu, „chiar dacă arestul a fost aplicat anterior de judecătorul de instrucție sau, după caz, de instanță” considerăm că propunerea urmează a fi exclusă din proiect din următoarele motive:</p> <p>1) arestul preventiv, arestarea la domiciliu, liberarea provizorie sub control judiciar, liberarea pe cauțiune, potrivit prevederilor CPP se aplică în exclusivitate de către judecătorul de instrucție, instanța de judecată. Autorul propunerii, utilizînd conjuncția „chiar” admite și o altă posibilitate...;</p> <p>2) reieșind din principiile fundamentale ale procesului penal, din regulile controlului judiciar instituit la aplicarea măsurilor preventive, este alogică instituirea unui nou mecanism, cînd procurorul poate sista (anula chiar) executarea unei hotărîri judecătorești (în speță: privind aplicarea măsurii preventive);</p> <p>3) în cazul în care procurorul constată lipsa temeiurilor de menținere în continuare a măsurii preventive sub formă de arest, acesta poate fi obligat printr-o normă legală să înainteze un demers corespunzător judecătorului de instrucție sau instanței de judecată, după caz.</p>	<p>reglementează procedura aplicării doar a măsurii arestului persoanei în vederea extrădării, nu și a celorlalte măsuri preventive.</p> <p>52. Nu se acceptă. Operativitatea desfășurării ședințelor de judecată, impusă de termenul redus al arestului preventiv la etapa examinării cauzei, nu va asigura neapărat și calitatea ședințelor, ba mai mult, ar putea să reducă din aceasta. Totodată, se menționează că pct. 1) și 2) de la alin. (3) se referă la termenul arestului preventiv total în cadrul procesului penal, fără să facă diferență de etapa la care se menține în stare de arest. Astfel, prelungirile de la alin. (3) vizează prelungirea termenului total de arest preventiv de 12 luni.</p> <p>53. Nu se acceptă. Scopul normei este de a asigura punerea în libertate a persoanei cît mai curînd în cazul în care nu mai există temeiuri pentru a o ține în arest (fie preventiv, fie la domiciliu). Totodată, avînd în vedere că măsurile preventive respective se aplică, se prelungesc și se revocă la demersul procurorului, nu ar fi o problemă ca acesta din urmă, să poată elibera persoana în cazul în care măsura nu mai este necesară. Totodată, expresia „chiar dacă” nu presupune admiterea posibilității de aplicare, prelungire, revocare a măsurii arestului preventiv sau a arestului la domiciliu de altcineva decît judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, ci vine doar să sublinieze că procurorul poate realiza acțiunile indicate în norma „în pofida” faptului că măsurile au fost aplicate, prelungite de către un alt</p>
--	--	---	--

			subiect.
		<p>54. Nu se poate accepta modificarea art. 308 CPP în varianta propusă, ce ține de dorința excesivă de a perfecționa textul legal, în consecință fiind instituite niște reguli care, nu vor ordona procesul aplicării măsurii preventive sub formă de arest, dimpotrivă vor crea dificultăți pentru procuror și organul de urmărire penală, astfel, încât persoanele care au comis infracțiuni grave vor avea depline posibilități de eschivare de la răspunderea penală, de a comite noi infracțiuni și în aceste din urmă cazuri, vor avea convingerea absolută că în privința lor nu va putea fi aplicată măsura preventivă, fapt care va avea un impact negativ în societate, vor diminua autoritatea organelor de ocrotire a normelor de drept, în consecință formându-se un haos.</p> <p>Se consideră inacceptabilă propunerea potrivit căreia procurorul urmează să indice în demers lista probelor în susținerea demersului, mai mult, să asigure în ședința de judecată prezența martorilor, pentru a fi audiați cu referire la existența unor circumstanțe ce vor fi puse la baza demersului. Autorul proiectului, încearcă să instituie la nivel de lege o prezumție a activității ilegale a procurorului și organului de urmărire penală, care cu orice scop doresc plasarea în detenție a învinuitului, inculpatului. Ședința de judecată privind examinarea demersului va fi transformată într-o veritabilă ședință cu audierea martorilor, analiza probatoriului, presupunând substituirea rolului instanței de fond.</p> <p>Se consideră, suficientă obligația procurorului de a motiva demersul în condițiile art.176, 186 CPP, cu indicarea circumstanțelor de fapt, a mijloacelor de probă și anexarea materialelor respective la demers (procese-verbale de audiere a martorilor, de percheziție, etc.)</p>	<p>54. Nu se acceptă.</p> <p>Prescripțiile sunt impuse de jurisprudența CtEDO, a se vedea cauza Boicenco vs. Moldova, §§. 139, 140, 142 din hotărâre: „139. Curtea reamintește că, conform articolului 5 § 3 al Convenției, o persoană învinuită de săvârșirea unei infracțiuni trebuie să fie întotdeauna eliberată pe parcursul procesului penal, cu excepția cazului când statul poate dovedi că există motive „relevante și suficiente” care să justifice detenția continuă a persoanei (Yağcı and Sargin v. Turkey, hotărâre din 8 iunie 1995, Seria A nr. 319-A, § 52). 140. Mai mult, instanțele judecătorești naționale „trebuie să examineze <i>toate faptele în favoarea sau defavoarea</i> existenței unei necesități publice stringente, care ar justifica, luând în considerație principiul prezumției nevinovăției, o abatere de la regula respectării libertății individuale a persoanei și să le indice în deciziile lor cu privire la cererile de eliberare” (Letellier v. France, hotărâre din 26 iunie 1991, Seria A nr. 207, § 35).142. Chiar dacă articolul 5 al Convenției „nu impune judecătorului care examinează o cerere de apel împotriva detenției obligația de a se referi la fiecare argument care se conține în declarațiile apelantului, garanțiile sale ar fi lipsite de esență dacă judecătorul, bazându-se pe legislația și practica naționale, ar putea să trateze ca irelevante sau să nu ia în considerație fapte concrete invocate de deținut și</p>

			<p>capabile să pună la îndoială existența condițiilor esențiale pentru „legalitatea”, în sensul Convenției, a privării de libertate.” (Nikolova v. Bulgaria [GC], nr. 31195/96, § 61, ECHR 1999-II). În acest context, „argumentele în favoarea și defavoarea eliberării nu trebuie să fie „generale și abstracte”” (Smirnova v. Russia, nr. 46133/99 și 48183/99, § 63, ECHR 2003-IX (extrase), Șarban v. Moldova, citată mai sus, § 99). ”.</p> <p>Similar, poate fi invocată cauza Șarban vs. Moldova – a se vedea §§ 95-102.</p>
		<p>55. De asemenea, nu se susține faptul, ca demersul procurorului privind aplicarea arestării preventive în privința unei persoane care se eschivează de la urmărirea penală, ar putea fi examinat în lipsă doar în cazul, în care acesta este anunțat în căutare, or condiția de anunțare în căutare trebuie să fie precedată de alegerea măsurii preventive.</p>	<p>55. Nu se acceptă.</p> <p>Tocmai pentru că anunțarea în căutare urmează să fie efectuată anterior alegerii măsurii preventive – faptul argumentează eventuala necesitate a aplicării arestului – pentru ca persoana învinuită, inculpată să nu se poată eschiva de la urmărirea penală sau de la executarea pedepsei penale. În alte cazuri, când prezența persoanei căreia urmează să i se aplice arestul poate fi asigurată, aceasta trebuie să se facă, pentru a permite acesteia să își realizeze dreptul la egalitatea armelor și pentru respectarea principiului contradictorialității.</p>
		<p>56. Concomitent, se propune completarea art. 329 CPP cu un nou alineat (3), care ar avea următorul conținut: „(3) Încheierea de revocare a măsurii preventive, sau, după caz, înlocuire a măsurii preventive cu una mai blîndă este irevocabilă.”.</p>	<p>56. Nun se acceptă.</p> <p>Propunerea este nejustificată. Totodată, menționăm că o soluție de alternativă ar fi și neaplicarea, în general, a vreunei măsurii preventive – în acest caz persoana trebuie să aibă posibilitatea de a contesta o hotărîre de aplicare a măsurii preventive. Mai mult ca atît, propunerea este în contradicție directă cu prevederile art. 196 CPP, care nu prevede nici o excepție de la dreptul de a contesta</p>

			actul prin care a fost aplicată, prelungită sau înlocuită o măsură preventivă.
		<p>57. Se consideră oportun de a utiliza în conținutul proiectului noțiunea „alineat” și nu „aliniat”, or, anume această formulă este corectă din punct de vedere ortografic, folosită de legiuitor în toate actele legislative.</p> <p>Textul proiectului de lege, în integralitatea sa, se recomandă a fi revizuit în sensul expunerii prevederilor într-un stil juridic, adică evitând narațiunile și utilizând un limbaj simplu, clar și concis, pentru a se exclude orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie. Procuratura Generală este dispusă pentru participarea în grupul de lucru pentru elaborarea și definitivarea modificărilor ce țin de instituția arestului.</p>	57. Se acceptă.
5.	Curtea Supremă de Justiție (Scrisoarea nr. 6-632/2014 din 12 mai 2014)	58. Comunică despre susținerea proiectului.	58. -
6.	Centrul pentru Drepturile Omului (Scrisoare nr.01-12/30 din 24.04.2014)	<p>59. Instituția avocaților parlamentari a luat act de proiectul legii <i>avizându-l pozitiv</i>.</p> <p>Respectarea drepturilor și libertăților omului este importantă, mai ales atunci când este vorba despre pornirea și desfășurarea urmăririi penale. În contextul reformei justiției, necesitatea îmbunătățirii cadrului legislativ procesual penal constituie modalitatea eficientă de diminuare a cazurilor de condamnare a Republicii Moldova la CEDO.</p> <p>De asemenea, apreciază pozitiv proiectul dat <i>per ansamblu</i>, în speță, reforma justiției instituției arestului și altor măsuri procesuale de constrângere din Codul de procedură penală în scopul asigurării compatibilității acestuia cu prevederile Convenției Europene pentru Drepturile Omului.</p> <p>Se consideră importantă cerința ca bănuiala atribuită unei persoane în desfășurarea procesului de urmărire penală, să se bazeze pe motive rezonabile, or aceasta formează o parte esențială a garanțiilor împotriva arestării și detenției arbitrare.</p> <p>În lumina celor expuse, se apreciază impactele pozitive ce rezultă din implementarea amendamentelor propuse.</p>	59. -
7.	Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (Scrisoarea nr. 04-01/755 din 8 mai 2014)	<p>60. A fost reținut că proiectul dat vine să adapteze cadrul normativ național la realitățile actuale, în special să asigure compatibilitatea instituției arestului în Republica Moldova cu principiul statuat de art. 5 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (dreptul la libertate și la siguranță), Centrul susținând în principiu această inițiativă fără obiecții și propuneri suplimentare.</p> <p>Totodată, se apreciază pozitiv intenția de aliniere la principiile de protecție a datelor cu caracter personal, în special prin sublinierea instituției mandatului judecătoresc ca un titlu executoriu veritabil în materia procedural penală, și care conține (în comparație cu hotărârea/încheierea judecătorească) doar informații strict necesare și neexcesive pentru organul de stat obligat să asigure reținerea persoanei, subliniindu-se astfel inviolabilitatea vieții private a persoanei fizice (conform art. 15 Cod de procedură penală).</p>	60. -
8.	Uniunea Avocaților (Scrisoare nr. 2/135 din 07.05.2014)	<p>61. Se consideră că proiectul este unul binevenit în contextul reformei și instituției aplicării măsurilor procesuale de constrângere conform practicii CEDO în acest domeniu.</p> <p>62. Se propune să fie introdusă, în multiple articole ce se propun modificări, obligativitatea înmînării copiilor documentelor procesuale, atât procurorului, cât și învinutului și, obligatoriu, avocatului, pentru a nu încălca principiul universal recunoscut al egalității părților în procedura penală.</p>	<p>61. -</p> <p>62. Nu se acceptă. Propunerea nu se încadrează în obiectul de reglementare al proiectului.</p>

		63. La fel, se solicită ca, pe parcursul proiectului vizat, să fie folosit numai termenul de avocat, dar nu și de apărător, după cum este folosit termenul unic de procuror, dar nu și de acuzator.	63. Se acceptă.
9.	Uniunea Națională a Executorilor (Scrisoarea nr. 707 din 21.05.2014)	64. Comunică lipsă de obiecții și propuneri.	64. -
10.	Misiunea NORLAM (scrisoarea din 27 mai 2014)	<p>65. Salută inițiativa de a asigura posibilitatea părții apărării de a se familiariza din timp cu materialele și probele prezentate de către procuror în vederea argumentării demersului, ceea ce este reflectat în modificările propuse la art. 66 alin. (2) pct. 21) și art. 68 alin. (2) pct. 3). În același timp, apare întrebarea dacă, în practică, aceste modificări vor permite apărătorului să aibă timp suficient în acest sens. Se propune introducerea unor termene limită mai concrete. Spre exemplu, norma respectivă ar putea stipula ca demersul procurorului să fie depus judecătorului de instrucție cu cel puțin 24 de ore înainte de expirarea termenului de reținere (sau cu cel puțin 6 ore în cazul minorilor). În cazul în care demersul procurorului nu este depus timp de 48 de ore din momentul reținerii, persoana urmează a fi eliberată.</p> <p>66. Art. 176 alin. (2) al CPP al RM prevede următoarele: „Arestarea preventivă și măsurile alternative arestării se aplică numai persoanei care este bănuită, învinuită de săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, iar în cazul existenței unei bănuieli rezonabile privind săvârșirea altor infracțiuni, ele se aplică învinuitului, inculpatului care a comis cel puțin una din acțiunile menționate la alin. (1)”. În opinia NORLAM, această prevedere poate crea o impresie greșită conform căreia în cazul unor infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave, nu este necesară existența unei bănuieli rezonabile, și că condiția existenței unei bănuieli rezonabile este aplicabilă numai celorlalte tipuri de infracțiuni. Propune reformularea acestei prevederi pentru a evita astfel de interpretări eronate, deoarece bănuiala rezonabilă este o condiție de bază pentru aplicarea arestării preventive indiferent de gravitatea infracțiunii invocate.</p> <p>67. În altă ordine de idei, analiza art. 176 alin. (2) creează impresia că intenția legiuitorului este ca arestarea preventivă să nu fie aplicabilă infracțiunilor pentru care legea penală prevede o pedeapsă cu închisoarea pe un termen de până la 5 ani, decât dacă pretinsul făptuitor a încercat deja să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să împiedice stabilirea adevărului în procesul penal ori să săvârșească alte infracțiuni, caz în care arestarea preventivă poate fi aplicată indiferent de gravitatea infracțiunii în cauză. În acest sens, ar putea fi examinată oportunitatea modificării acestei prevederi, deoarece, pe de o parte, este destul de restrictivă, pentru că nu permite utilizarea arestării preventive în cauze de o gravitate mai redusă, dacă persoana nu a comis una din acțiunile indicate la alin. (1) al art. 176, chiar dacă aplicarea acestei măsuri ar putea fi necesară. Pe de altă parte, această prevedere poate fi considerată prea permisivă, în cazul în care persoana a comis una din acțiunile indicate la alin. (1) al art. 176, deoarece se consideră că arestarea preventivă ar trebui să fie aplicabilă doar dacă există un anumit nivel de gravitate a faptei comise.</p>	<p>65. Nu se acceptă. Nu de fiecare dată reținerea poate să se încheie cu dispunerea arestului preventiv și nu de fiecare dată este necesară aplicarea măsurii arestului. Or, reținerea ar putea să fie realizată în vederea constatării identității persoanei sau pentru punerea acesteia sub învinuire.</p> <p>66. Se acceptă. Menționăm că este o problemă de formulare, or, pentru a înainta învinuirea trebuie existența bănuielii rezonabile trebuie să fie deja aproape confirmată prin existența unor probe. Respectiv, bineînțeles, bănuiala rezonabilă este un element definitoriu pentru pornirea urmăririi penale împotriva unei persoane, adică acordarea acesteia a statutului de cel puțin bănuit. Norma a fost reformulată.</p> <p>67. Se acceptă. Norma a fost modificată, astfel, încât, arestarea preventivă și măsurile preventive alternative arestării ar putea fi aplicate doar persoanelor învinuite, inculpate de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoarea. Astfel, alin. (1) al art. 176 rămâne să reglementeze cazurile (temeiurile) în care pot fi aplicate măsurile preventive, iar alin. (2) va reglementa subiecții exclusivi cărora le pot fi aplicate măsura arestului preventiv și măsurile alternative arestului cu mențiunea expresă că măsurile se vor aplica în</p>

			condițiile prevăzute de CPP.
		<p>68. Conform modificărilor propuse la art. 185 alin. (2) noul pct. 4), arestarea preventivă poate fi aplicată dacă „învinuitul, inculpatul, aflându-se la libertate prezintă risc pentru securitatea și ordinea publică sau riscă să provoace dezordini în masă”. Se susține că această a patra condiție specială ar trebui inclusă în legislația Republicii Moldova. În același timp, se consideră că, în acest caz, trebuie aplicate anumite garanții și cerințe suplimentare. Astfel, deși riscul producerii unor dezordini în masă poate fi considerat un motiv special acceptabil în vederea aplicării arestării preventive, însă, pentru ca acesta să fie un motiv relevant și suficient, trebuie să existe circumstanțe concrete care indică asupra faptului că eliberarea persoanei, de fapt, ar putea produce astfel de reacții.</p>	<p>68. Această condiție nu este una care se va lua în considerație de sine stătător, dar cumulativ condițiilor prevăzute la art. 176 CPP. Mai mult ca atât, prevederea art. 185 alin. (2) pct. 4) din proiect a fost modificată astfel, încât stabilește ca și condiție existența <i>probelor suficiente și concrete</i> asupra faptului că, învinuitul, inculpatul, aflându-se în libertate, prezintă un risc iminent pentru securitatea și ordinea publică.</p>
		<p>69. De asemenea, se recomandă ca această a patra condiție să fie aplicabilă nu oricărei infracțiuni, dar, celor, cu un anumit nivel de gravitate, de exemplu, celor pentru care legea penală prevede pedeapsa cu închisoarea pe un termen ce depășește 12 ani. Mai mult decât, atât, pentru invocarea acestei condiții speciale, este necesară recunoașterea vinovăției sau prezența altor circumstanțe care întăresc bănuiala în mod substanțial.</p>	<p>69. Condiția de la art. 185 alin. (2) noul pct. 4), este o circumstanță care nu se poate aplica independent, ci doar cumulativ cu temeiurile principale care justifică aplicarea arestului – art. 176 CPP.</p>
		<p>70. În ceea ce privește modificările propuse la art. 308 alin. (1), se salută intenția de a obliga procurorul să anexeze la demers „materialele și probele care confirmă și infirmă temeiurile”, însă se sugerează următoarea redacție: „toate materialele și probele care confirmă și infirmă temeiurile...”.</p> <p>Se propune ca regula generală să fie ca la demers să fie anexate toate documentele existente în dosar la momentul depunerii demersului în instanța de judecată, iar aceste documente să conțină toate materialele și probele care sunt esențiale pentru aprecierea legalității detenției, inclusiv probele și materiale care infirmă necesitatea detenției. Desigur că, uneori, pot exista situații când învinuitul nu trebuie să aibă acces la anumite documente, însă, în acest caz, judecătorul de instrucție, și nu procurorul, trebuie să decidă asupra acestei chestiuni. În astfel de situații, procurorul poate solicita instanței să excludă anumite probe și materiale dacă divulgarea acestora ar putea duce la: a) punerea în pericol a altor persoane, sau b) împiedicarea procesului de urmărire penală, sau c) punerea în pericol a securității naționale. În astfel de cazuri, procurorul trebuie să includă toate materialele și probele în dosarul depus în instanța de judecată, cu indicarea acelor materiale și probe care nu trebuie divulgate învinuitului. Din dosarul pus la dispoziția apărătorului, pot fi exceptate doar aceste materiale și probe specificate. Totodată, dosarul pus la dispoziția apărătorului va conține o mențiune, precum că anumite materiale au fost exceptate, cu indicarea motivelor. Dacă apărătorul solicită ca aceste materiale să-i fie puse la dispoziție, instanța trebuie să se pronunțe în acest sens.</p>	<p>70. Se acceptă.</p>
		<p>71. În aceeași ordine de idei, în textul noului alineat propus, (1¹), al art. 308, sintagma „materialele care confirmă...” urmează să fie înlocuită cu sintagma „toate materialele și probele care confirmă și infirmă...”.</p>	<p>71. Se acceptă.</p>
11.	Experții Fundației „SOROS Moldova”, Dna Raisa Botezatu și Dl.	<p>72. La art. 1 alin. (2), Dna. Botezatu: propunerea nu se susține, deoarece la etapa examinării demersului de aplicare sau prelungire a măsurii preventive nu se decide chestiunea vinovăției sau nevinovăției persoanei, ci doar dacă sunt sau nu temei pentru aplica aceste măsuri. Chestiunea</p>	<p>72. Se acceptă obiecția. Norma a fost modificată, inclusiv conform recomandărilor experților Coe. Astfel,</p>

	<p>Vladislav Gribincea</p>	<p>vinovăției sau nevinovăției persoanei se decide doar în camera de deliberare după judecarea cauzei pe fondul învinuirii. Din sensul variantei propuse rezultă că „persoana vinovată” poate fi „privată ilegal sau neîntemeiat de libertatea sa”, ceea ce este o absurditate</p>	<p>noua reglementare va prevedea ca nici o <u>persoană</u> să nu fie să nu fie, în mod ilegal sau nemotivat, privată de libertatea sa sau trasă la răspundere penală și condamnată.</p>
		<p>73. La art. 3 alin. (3), Dna. Botezatu: se consideră inoportună propunerea de a introduce alin. (3), deoarece în cazul în care legea procesual penală nouă este mai favorabilă, ea se va aplica imediat din momentul intrării ei în vigoare, dat fiind că, în conformitate cu principiul de bază expus în alin. (1) - în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.</p>	<p>73. Se acceptă. Amendamentul a fost exclus din proiect, mai mult ca atât, el nu face obiectul prezentului proiect.</p>
		<p>74. La art. 6 pct. 25¹), Dl. Gribincea: nu este clar scopul introducerii prevederii. Dacă este vorba de mandatul de arest, atunci acest lucru trebuie menționat clar. Mai mult, în mandatul de arest nu se expun înputernicirile nimănui, ci doar dispozitivul încheierii de arestare. Dacă totuși este vorba despre mandatul care confirmă înputernicirile, atunci acesta nu este un act judecătoresc cu de avocat.</p>	<p>74. Scopul mandatului de judiciar este de a facilita executarea unor acțiuni procesuale autorizate de către judecătorul de instrucție sau instanța de judecată. Astfel, pentru a nu exista necesitatea emiterii unui extras din dispozitivul încheierii/hotărârii prin care s-a autorizat acțiunea, pentru a asigura protecția datelor cu caracter personal, dar și pentru a nu admite divulgarea altor informații din dosarul penal în cazul în care urmărirea penală nu este finisată, s-a propus emiterea mandatului judiciar (un fel de titlu de executare). Conținutul mandatului urmează să cuprindă informație suficientă pentru a permite contestarea autorizării.</p>
		<p>75. La art. 11 alin. (3) și (4): ➤ Proiectul FSM: Propunerile de la alin (3) și (4) se susțin. Totodată se propune de a completa alin. (4) cu fraza: „<i>Persoana, căreia în termen de 72 de ore, sau, după caz, 24 de ore pentru minori, nu i se înmânează încheierea privind aplicarea arestării, necesită a fi imediat eliberată.</i>” Art. 25 din Constituție prevede că reținerea persoanei nu poate depăși 72 ore. Din sensul acestei norme constituționale rezultă că persoana nu poate fi reținută peste termenul de 72 sau după caz 24 ore. Aceeași concluzie rezultă și din conținutul redacției actuale a alin. (4) art. 11 CPP. O asemenea prevedere se conține și la art. 12 Cod de procedură penală al <i>Ucrainei</i>.</p>	<p>75. ➤ Propunerea FSM – nu se acceptă. Pentru început menționăm că persoanei îi poate fi înmănată încheierea cu privire la aplicarea arestului preventiv, fie cu privire la aplicarea arestului la domiciliu. Totodată, menționăm că, la momentul emiterii încheierii privind aplicarea arestului preventiv sau la domiciliu, termenul de 72 de ore sau termenul de 24 de ore poate fi deja expirat. A se lua în considerație că, termenul de 72 sau de 24 de ore, impune procurorul fie la prezentarea demersului privind</p>

			<p>aplicarea arestului preventiv sau a arestului la domiciliu, fie la emiterea ordonanței de eliberare, nu și la examinarea demersului în termenul de 72 de ore (24 de ore) (a se vedea art. 166 alin. (6) CPP). Astfel, în cazul prezentării demersului judecătorului de instrucție, persoana va fi eliberată în temeiul art. 174 alin. (1) pct. 5) – „<i>instanța nu a autorizat arestarea preventivă a persoanei</i>”. Astfel, persoana urmează să fie eliberată imediat emiterii încheierii de refuz a autorizării arestului preventiv.</p> <p>La art. 166 alin. (6) se indică termenul de 3 ore înainte de expirarea a 72 sau, respectiv, 24 de ore, ca termen limită pentru depunerea demersului prin care se solicită aplicarea arestului preventiv sau arestului la domiciliu. Dar, impunerea unui termen pentru examinarea demersului este inoportună, or, s-ar presupune că în 3 ore, urmează să fie asigurată desfășurarea ședinței de examinare a demersului, ceea ce este, practic, imposibil de realizat. Imposibilitatea este generată de insuficiența timpului pentru a cita martori, eventual, pentru a asigura escortarea reținutului, pentru a lua cunoștință de materialele prezentate de către procuror judecătorului de instrucție.</p> <p>CtEDO, în hotărîrea Tripăduș vs. Moldova, la § 115, menționează că, „În opinia Curții, nu constituie o deficiență gravă și vădită și nu afectează valabilitatea temeiului juridic intern pe care s-a bazat detenția reclamantului, faptul că actul prezentat de procuror nu a fost conform prevederilor codului de procedură penală.”. Aceasta este valabil, în speță, atunci cînd</p>
--	--	--	---

		<p>➤ Dl. Gribincea: nu se susține completarea alin. (4) cu sintagma „iar termenul total al arestării nu poate depăși 12 luni de la ziua reținerii și pînă la adoptarea sentinței de instanța de judecată în prima instanță”. Se consideră că în legislație nu ar trebui să existe astfel de limitări. O persoană trebuie în arest atît timp, cît sunt aduse motive convingătoare pentru aceasta, indiferent de durata totală a arestului. Totuși, art. 25 al Constituției limitează deținerea în arest la 12 luni. Curtea Constituțională a explicat deja că termenul de 12 luni din art. 25 din Constituție se referă doar la arestarea preventivă dispusă la faza urmăririi penale. Această modificare va impune judecătorii sau procurorii, după 12 luni de arest, să elibereze persoanele, chiar dacă există riscul că aceștia vor influența urmărirea penală, vor comite alte infracțiuni sau se vor eschiva, ceea ce mi se pare absurd.</p> <p>Pe de altă parte, dacă prezumăm că termenul prevăzut de art. 25 din Constituție se referă și la perioada judecării cauzei, atunci urmează a fi introduse modificări și în art. 186 CPP, în ceea ce privește durata arestării la faza judecării cauzei. Constituția prevede că mandatul nu poate dura mai mult de 30 de zile, iar art. 186 alin. 5 CPP prevede că la faza judecării cauzei mandatul poate avea pînă la 90 de zile.</p>	<p>autoritățile au manifestat celeritate suficientă la examinarea demersului cu privire la aplicarea, prelungirea sau revocarea arestului.</p> <p>➤ Obiecția Dlui Gribincea – amendamentul a fost exclus din proiect.</p>
		<p>76. La art. 11 alin. (6), Proiectul FSM: Cît privește propunerea de a modifica alin. (6), este considerată inoportună, deoarece, conform art. 124 din Constituție, Procuratura conduce și exercită urmărirea penală, deci este organ de urmărire penală cu atribuții specifice, după cum este prevăzut și în art. 253 din CPP că „urmărirea penală se efectuează de procuror și de către organele constituite conform legii în cadrul Ministerului Afacerilor interne, Serviciului vamal, Centrului Național Anticorupție”</p>	<p>76. Nu se acceptă.</p> <p>Avînd în vedere că în Codul de procedură penală, există o utilizare neuniformă a conceptului de „organ de urmărire penală”, uneori acesta fiind interpretat <i>stricto sensu</i> ca organe de urmărire penală ale Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului Vamal sau Centrului Național Anticorupție, se consideră că amendamentul este binevenit. Acesta nu face decît să concretizeze și să responsabilizeze un alt actor principal al procesului penal – procurorul.</p>
		<p>77. La art. 18 alin. (1), modificarea propusă nu se susține.</p>	<p>77. Obiecția nu este justificată, fapt pentru care nu este clar care sunt justificările opiniei respective.</p>
		<p>78. La art. 39 pct. 2), Dna. Botezatu: nu se susține propunerea, deoarece, conform art. 38 pct. 3), curtea de apel are competență de a judeca recursurile împotriva hotărîrilor care nu pot fi atacate cu apel. Introducerea completării propuse va crea dificultăți la stabilirea competenței în cazurile de recurs împotriva hotărîrilor care nu pot fi atacate cu apel pe alte categorii de dosare.</p>	<p>78. Se acceptă.</p> <p>Amendamentul a fost exclus din proiect.</p>
		<p>79. La art. 52 alin. (1) pct. 12), Dna. Botezatu: nu se înțelege care este sensul modificării propuse – se creează impresia că modificarea e făcută pentru a acorda dreptul procurorului de a revoca arestul preventiv.</p>	<p>79. Interpretarea este corectă. Or, modificarea este propusă, luînd în considerație norma de la art. 195 alin. (3), conform redacției din proiect,</p>

		care permite procurorului de a decide asupra eliberării persoanei aflate în arest preventiv (ceea ce, de fapt, <i>lato senso</i> , este o revocare). Astfel, prevederea de la art. 52 alin. (1) pct. 12 rămîne să aibă un caracter general, făcînd trimitere la normele speciale care reglementează regimul fiecărei măsuri preventive.
	80. La art. 66 alin. (2) pct. 21): se susține.	80. -
	81. La art. 66 alin. (2) pct. 22), Dl. Gribincea: se propune substituirea sintagmei „după terminarea urmăririi penale, să ia cunoștință de”, cu sintagma „după terminarea urmăririi penale sau neînceperea acesteia, să ia cunoștință și să facă copii de pe”. Această modificare va reintroduce în CPP dreptul învinutului și inculpatului de a face copii, care a fost exclus în anul 2006. Acest drept a fost menținut pentru avocat. La moment se creează situația absurdă în care avocatul poate face copii de pe materialele dosarului după finalizarea urmăririi penale, iar clientul său nu. Mai mult, în CPP nu există un drept prevăzut pentru persoana vizată de a face cunoștință cu materialele care nu s-au soldat cu pornirea urmăririi penale. Cu prevederi similare ar trebui completate și art. 58, 60, 62 și 64	81. Nu se acceptă. Articolul 66 reglementează drepturile <u>învinutului, inculpatului</u> , or, în cazul neînceperii urmăririi penale, nu este învinuit sau inculpat. Referitor la dreptul de a face copii - acesta nu este obiectul de reglementare al acestui proiect. Totuși, menționăm că dreptul la copii, cu indicarea actelor de ce care poate lua copii este reglementat la pct. 26 al alin. (2) al art. 66.
	82. La art. 66 alin. (5) pct. 3): se susține.	82. -
	83. La art. 68: se propune redactarea normelor. Dl. Gribincea: dacă se propune ca revocarea sau schimbarea să revină procurorului, atunci sintagma „revocarea sau schimbarea arestării” urmează a fi excluse din textul propus.	83. Se acceptă. Propunerea Dlui Gribincea: nu se acceptă. Revocarea arestului de către procuror rămîne să fie doar o alternativă, nu și o transferare absolută a acestei atribuții procurorului. Astfel, este necesară menținerea cuvintelor „revocarea sau schimbarea arestării”. Mai mult ca atît, schimbarea arestului preventiv cu o altă măsură, spre exemplu cu arestul la domiciliu, rămîne în competența judecătorului de instrucție/instanței de judecată.
	84. La art. 69 alin. (1) pct. 7) și alin. (2) pct. 2) lit. a), Dna. Botezatu: apare întrebarea – ce se întîmplă dacă învinuitul nu este reținut, dar este trimis la expertiza psihiatrică staționară – nu participă obligatoriu apărătorul???	84. Nu se acceptă. <i>Norma de la art. 69 alin. (1) pct. 7)</i> nu exclude obligativitatea participării apărătorului în cazul trimiterii bănuțitului, învinuitului, inculpatului la expertiza judiciară psihiatrică, dar doar adaugă obligativitatea

		participării apărătorului în cazul în care bănuitul, învinuitul sau inculpatul este reținut. Cît despre modificarea <i>normei de la art. 69 alin. (2) pct. 2) lit. a)</i> este doar adusă în concordanță cu modificarea de la art. 69 alin. (1) pct. 7).
	85. La art. 93 alin. (1), Dl. Gribincea: se acceptă.	85. -
	86. La art. 165 alin. (2) pct. 4), Dna Botezatu: a) cuvintele „sentință de condamnare” de înlocuit prin cuvintele „hotărîre de condamnare”, deoarece o asemenea hotărîre poate fi adoptată de către instanța de apel care emite decizii și nu sentințe; b) cuvintele „privațiune de libertate” de substituit prin cuvîntul „închisoare” – noțiune prevăzută de Codul penal.	86. Se acceptă.
	87. La art. 165 alin. (2) pct. 6), Dna Botezatu: se consideră că, cuvintele „persoanele pentru a fi puse sub învinuire” urmează a fi excluse deoarece nu poate fi reținută persoana doar pentru a fi pusă sub învinuire. Dacă a fost citată și nu s-a prezentat intenționat cu scopul de a se eschiva de la prezentarea la organul de urmărire penală, atunci este temei de luat în privința ei o măsură preventivă respectivă sau aducere forțată.	87. Nu se acceptă. Norma de la art. 165 alin. (2) pct. 6) a fost completată, inclusiv la recomandarea experților CoE (a se vedea raportul de expertiză al CoE), astfel, aceasta este în concordanță cu prevederile art. 169 din CPP.
	88. La art. 166, alin. (5), Dl. Gribincea: Se propune renunțarea la alin. (5). Actualmente, organul de urmărire penală urmează să indice în procesul-verbal de reținere momentul reținerii de facto, care ar putea fi chiar premergător „acțiunilor procesuale imediat precedente completării procesului-verbal de reținere”. Problema trebuie soluționată prin practică judiciară și nu prin această completare. CPP în art. 167 alin. (1), deja, menționează clar că momentul reținerii nu este momentul întocmirii procesului-verbal de reținere, ci „momentul privării de libertate”.	88. Nu se acceptă. Excluderea prevederii de la alin. (5) al art. 166 nu este oportună, aceasta va fi comasată cu prevederea de la alin. (6), iar alin. (6) va fi prezentat într-un nou conținut – acela de la alin. (6 ¹) propus în proiect. Or, pentru a asigura și pe viitor o aplicare corectă și uniformă a practicii de indicare în procesul-verbal de reținere a orei reținerii de facto a persoanei, proiectul propune completarea art. 166 cu alin. (6 ¹) care va reglementa calcularea termenului de reținere. Acest fapt va da o claritate la aplicarea normelor privind calcularea termenului reținerii.
	89. La art. 166 alin. (7), Proiectul FSM: textul „ <i>cu cel puțin 3 ore</i> ” se propune să fie înlocuit cu textul: „ <i>cu cel puțin 24 ore, iar în cazul minorului cu cel puțin 6 ore. Omiterea termenelor respective servește ca temei de respingere a demersului privind aplicarea arestării persoanei</i> ”. Modificarea propusă are drept scop asigurarea condițiilor pentru ca judecătorul de instrucție să poată lua cunoștință în termeni rezonabili de argumentele procurorului privind necesitatea arestării persoanei. Acest termen este necesar și pentru persoana acuzată în scopul asigurării timpului necesar pentru	89. Nu se acceptă. A se vedea comentariile Ministerului Justiției la pct. 75 din prezentul tabel. Majorarea termenului de depunere a materialelor la judecătorul de instrucție de la 3 la 6 ore nu ar fi un garant mai mare, or, 6 ore, de

		<p>pregătirea apărării. Consecințele omiterii termenului rezultă și din prevederile art. 230 Cod de procedură penală.</p> <p>Propunerea dată ar asigura realizarea principiului egalității armelor și ar crea posibilități optime pentru partea apărării de a-și pregăti apărarea, violare care a fost constatată de CtEDO în mai multe cazuri contra Moldovei.</p>	<p>asemenea ar fi putea fi insuficiente pentru organizarea și desfășurarea ședinței de judecată în care să se examineze demersul procurorului. Suplimentar a se vedea comentariile expuse la pct. 75 din prezentul tabel.</p>
		<p>90. La art. 167 alin. (4), Proiectul FSM: Se propune completarea normei de la art. 167 alin. (4), în final, cu cuvintele: „<i>în cel mult 24 de ore după reținere, cu participarea apărătorului ales sau desemnat</i>”.</p> <p>Persoana reținută este în drept ca în cel mai scurt termen să aibă posibilitatea de a se expune asupra circumstanțelor care au servit ca temei de reținere. În urma cercetării s-a constatat că în multe cazuri persoanele reținute nu erau audiate, astfel acestea neavând posibilitatea de a se expune asupra bănuielii care a servit ca temei pentru reținere.</p>	<p>90. Nu se acceptă.</p> <p>Art. 104 din CPP reglementează expres că „Audierea bănuितului, învinuitului, inculpatului se face <u>numai în prezența unui apărător ales sau a unui avocat care acordă asistența juridică garantată de stat, imediat după reținerea</u> bănuितului sau, după caz,..”. Astfel, termenul „imediat după reținere” este mai puțin decît 24 de ore, fapt care face ca norma de la 103 să fie mult mai severă în comparație cu norma propusă spre completare. Mai Mult ca atît, completarea propusă ar fi, în parte, o repetiție, care nu este binevenită într-un act normativ, contravenind regulilor de tehnică legislativă.</p>
		<p>91. La art. 171¹ alin. (3), Dna. Botezatu: Persoana reținută pentru extrădare este deținută în baza unui mandat sau hotărîre a instanței din statul care solicită extrădarea. În asemenea situație el se deține în temeiul art. 5 alin. (1) lit. f) care prevede arestarea sau deținerea persoanei în vederea extrădării.</p> <p>Astfel, la alin. (3) din redacția propusă în art. 171¹ CPP urmează de făcut trimitere la art. 167 și art. 547 Cod de procedură penală, care reglementează procedura și termenii de reținere (arestare) a persoanei pentru extrădare.</p>	<p>91. Nu se acceptă.</p> <p>Art. 547 reglementează strict arestarea persoanei, pe cînd art. 171¹ reglementează reținerea persoanei în scopul ulterioare arestării. Astfel, arestarea se va face conform art. 547, reținerea, în schimb, conform art. 171¹ în condițiile și termenele prevăzute la art. 166 și 167 din CPP.</p>
		<p>92. La art. 175 alin. (1), Proiectul FSM: se propune ca textul „<i>sau asupra asigurării executării sentinței</i>” să fie înlocuit cu textul: „<i>sau în cazul necesității de a ocroti ordinea publică</i>”.</p> <p>Propunerea dată este întemeiată pe analiza art. 5 alin 1) lit. a) și lit. c) ale Convenției Europene a Drepturilor Omului: lit. a) prevede temei pentru a lipsi persoana de libertate în cazul în care este o condamnare pronunțată de un tribunal competent și pentru a executa această condamnare persoana poate fi arestată, iar lit. c) prevede temei pentru a reține persoana în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, dacă există motive verosimile de a bănui că a săvârșit o infracțiune. Astfel, la faza de urmărire penală persoana nu poate fi reținută pentru asigurarea executării sentinței, deoarece încă o asemenea sentință nu a fost pronunțată și persoana beneficiază de prezumția nevinovăției. Totodată, legea națională nu</p>	<p>92. Se acceptă parțial.</p> <p>În partea ce se referă la excluderea „sau asupra asigurării executării sentinței” - nu se acceptă. Art. 175 alin. (1) și art. 176 alin. (1) nu se referă doar la aplicarea măsurilor preventive la etapa urmăririi penale sau la examinarea cauzei în fond. Or, persoana în privința căreia a fost emisă o sentință de condamnare,</p>

		<p>prevede un asemenea teme din jurisprudența CtEDO, cum ar fi „necesitatea de a ocroti ordinea publică”, de aceea se propune de a fi completat acest teme pentru arestare.</p>	<p>rămîne să fie inculpat pînă la rămînerea definitivă a sentinței. A se vedea art. 359 alin. (1) pct. 5) prevede că în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate: „5) <i>dispoziția privitoare la măsura preventivă ce se va aplica inculpatului pînă cînd sentința va deveni definitivă;</i>”. Astfel, în vederea asigurării executării sentinței, persoanei, care pînă la devenirea sentinței definitive rămîne să fie inculpat, îi poate fi aplicată o măsură preventivă.</p> <p>În partea ce se referă la includerea unui nou teme „încălcarea ordinii publice” – această completare se acceptă.</p>
		<p>93. La art. 176 alin. (1), Proiectul FSM: se propune înlocuirea textului „de asemenea ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței” cu textul: „sau în cazul necesității de a ocroti ordinea publică”. Argumentarea vezi la art. 175.</p>	<p>93. Se acceptă parțial.</p> <p>În partea ce se referă la excluderea „sau asupra asigurării executării sentinței” - nu se acceptă. Art. 175 alin. (1) și art. 176 alin. (1) nu se referă doar la aplicarea măsurilor preventive la etapa urmăririi penale sau la examinarea cauzei în fond. Or, persoana în privința căreia a fost emisă o sentință de condamnare, rămîne să fie inculpat pînă la rămînerea definitivă a sentinței. A se vedea art. 359 alin. (1) pct. 5) prevede că în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate: „5) <i>dispoziția privitoare la măsura preventivă ce se va aplica inculpatului pînă cînd sentința va deveni definitivă;</i>”. Astfel, în vederea asigurării executării sentinței, persoanei, care pînă la devenirea sentinței definitive rămîne să fie inculpat, îi poate fi aplicată o măsură preventivă.</p> <p>În partea ce se referă la includerea</p>

			unui nou temeii „încălcarea ordinii publice” – această completare se acceptă.
		<p>94. La art. 176 alin. (2), Proiectul FSM: în finalul normei, se propune completarea acesteia cu textul: <i>„dacă a încălcat alte măsuri preventive, neprivative de libertate”.</i></p> <p>Completarea în cauză se propune, reieșind din redacția acestei norme, adoptată prin Legea nr. 66 din 5 aprilie 2012, deoarece din sensul redacției noi a acestei prevederi rezultă că persoana bănuită, învinuită de săvârșirea unei infracțiuni grave, deosebit de grave, excepțional de grave, poate fi arestată automat, fără a fi necesar ca procurorul să prezinte probe ce ar confirma temeiurile prevăzute de alin. (1) și doar pentru bănuiala rezonabilă privind săvârșirea altor infracțiuni (ușoare, mai puțin grave), arestul se aplică doar dacă există unul din temeiurile prevăzute la alin. (1).</p>	94. Se acceptă.
		<p>95. La art. 176 alin. (3) pct. 1), Dl. Gribincea:</p> <p>➤ Se propune excluderea din alin. (3) pct. 1) al modificării a sintagmei „fără a face referire la pedepse stabilite de Codul penal și fără”. Judecătorul trebuie să facă referire la sancțiunea prevăzută de norma incriminată, or arestul nu poate fi dispus în cazul sancționării cu o pedeapsă cu închisoarea. Acest fapt urmează a fi verificat de judecător din oficiu. Suntem totuși de acord că judecătorul sau procurorul nu se poate expune asupra vinovăției în procedurile privind aplicarea măsurilor preventive.</p> <p>➤ De asemenea, nu se susține completarea de la pct. 8. OUP sau instanța de judecată trebuie să ia în considerație circumstanțele esențiale indiferent de faptul dacă ele au fost invocate de apărare. Aceasta rezultă din prezumția libertății consfințită de art. 5 alin. 1 CEDO.</p>	<p>95.</p> <p>➤ Se acceptă.</p> <p>➤ Nu se acceptă.</p> <p>Norma este conformă cu prevederea art. 26 alin. (2) care statuează: „Judecătorul judecă materialele și cauzele penale conform legii și propriei convingeri <i>bazate pe probele cercetate în procedura judiciară respectivă.</i>” Or, probele în cadrul procesului se prezintă de către părți – art. 24 „principiul contradictorialității în procesul penal”.</p>
		<p>96. La art. 176 alin. (5), Dl. Gribincea: se propune excluderea actualului alin. (5) al art. 176 CPP. Această normă sugerează că locul de trai va fi luat în calcul la arestare doar în cazul lipsei sau necunoașterii acestuia, ceea ce este incorect. Prezența unui domiciliu stabil și cunoscut OUP tot trebuie să fie luat în calcul din oficiu, indiferent de declarațiile persoanei.</p>	96. Se acceptă.
		<p>97. La art. 177 alin. (2), Dl. Gribincea: sintagma „nu pot fi efectiv aplicate” pare nereușită, putând fi înțeleasă de unii că arestarea este aplicată când legea interzice aplicarea altor măsuri preventive. Propunem ca această sintagmă să fie înlocuită cu sintagma „nu sunt suficiente pentru a înlătura riscurile care justifică aplicarea arestării”.</p>	<p>97. Se acceptă.</p> <p>Având în vedere că propoziția propusă spre completare se referă la arestarea preventivă, aceasta a fost transferată la art. 185 alin. (1), care reglementează măsura arestului preventiv.</p>

	<p>98. La art. 177 alin. (1¹), Proiectul FSM: se propune expunerea normei de la alin. (1¹) în următoarea redacție: „(1¹) <i>Instanța de judecată emite o încheiere motivată, în care se indică: infracțiunea de care este bănuită, învinuită, inculpată persoana; temeiul alegerii măsurii preventive respective, cu menționarea datelor concrete care au determinat luarea acestei măsuri; necesitatea aplicării măsurii preventive, precum și faptul dacă bănuitului, învinuitului, inculpatului i s-au explicat consecințele încălcării măsurii preventive; argumentele reprezentantului, apărătorului, bănuitului, învinuitului, inculpatului, motivându-se admiterea sau neadmiterea lor la stabilirea măsurii</i>”.</p> <p>Se consideră că la aplicarea măsurii preventive nu pot fi argumente sau contraargumente ale victimei sau părții vătămate, deoarece aceste măsuri se aplică fără a consulta opinia victimei, părții vătămate. Ultimele pot fi audiate ca martori în cazul în care asupra lor se influențează în careva mod de către învinuit, inculpat și așa declarații vor servi ca probe pentru aplicarea măsurii preventive respective.</p>	<p>98. Se acceptă.</p>
	<p>99. La art. 185 alin. (2) pct. 4), Dl. Gribincea: se propune expunerea pct. 4 în următoarea redacție: „4) punerea în libertate a învinuitului sau inculpatului prezintă un risc iminent pentru securitatea și ordinea publică.”</p> <p>Formula de mai sus transpune mai exact standardele CtEDO în acest domeniu. Nu credem că este cazul de a menționa riscul provocării dezordinilor în masă, care sunt incluse în ordinea publică .</p>	<p>99. Se acceptă, totuși, norma a fost completată conform propunerilor experților Consiliului Europei.</p>
	<p>100. La art. 186 alin. (2):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Dl. Gribincea: se propune excluderea din proiect a textului „Termenul total de ținere în arest nu va depăși 12 luni.”, din proiect din considerentele expuse mai sus (a se vedea raționamentele de la pct. 74 din prezentul tabel); ➤ Dna. Botezatu: Reducerea termenului de arest pînă la 12 luni, conform art. 25 din Constituție, ar necesita o reglementare mai clară cît timp va putea fi arestată persoana la urmărire penală și cît la faza de judecată în primă instanță, deoarece fără o asemenea reglementare pot fi cazuri cînd persoana va putea fi arestată 12 luni la urmărirea penală, iar în instanță – eliberată în temeiul legii. Se consideră că cel mai rațional ar fi de exclus termenul de 12 luni din art. 25 din Constituție și se va opera cu „termen rezonabil” pentru U/P și judecarea cauzei și în cazul arestării persoanei; 	<p>100.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Se acceptă. ➤ Se acceptă.
	<p>101. La art. 186 alin. (3), Dna. Botezatu și Dl. Gribincea: La propunerea de modificare a alin. (3), se consideră că urmează de exclus fraza „precum și atunci cînd persistă pericolul dispariției învinuitului, inculpatului, sau a comiterii unor noi infracțiuni, ori atunci cînd persistă riscul exercitării din partea lui a presiunii asupra martorilor sau al nimicirii fie a deteriorării mijloacelor de probă”, deoarece doar în prezența acestor condiții poate fi prelungit arestul preventiv;</p>	<p>101. Se acceptă.</p>
	<p>102. La art. 186 alin. (6), Proiectul FSM: după prima propoziție se propune de a completa cu textul: „Omiterea termenului de 5 zile servește ca temei de respingere a demersului privind prelungirea termenului de arestare”.</p> <p>Chiar dacă termenul de 5 zile prevăzut de Codul de Procedură Penală este un termen procesual – legal (adică prevăzut expres în legea procesual-penală), în practica instituită deja se constată că încălcarea acestui termen nu produce efecte asupra hotărârilor judecătorești de instrucție. Prin stabilirea de către legislator al acestui termen s-a prevăzut o garanție pentru persoana arestată, că dacă cu 5 zile până la expirarea termenului nu a fost înaintat demers de prelungire a arestului, nu mai poate fi prelungit arestul. Cu toate acestea, în urma studierii dosarelor s-</p>	<p>102. Nu se acceptă.</p> <p>Tocmai din considerentul existenței deja în prevederile CPP a unor prevederi similare - prevederile art. 230 alin. (2), nu se acceptă. Faptul că practica actuală este una defectuoasă, nu presupune că urmează să se modifice legislația. Întru corectarea practicii, a fost emisă</p>

		<p>a constatat că judecătorii pronunță încheieri de aplicare a arestului chiar dacă termenul stabilit de lege este încălcat. Remedierea acestei situații poate avea loc doar prin introducerea prevederilor exprese care ar asigura nulitatea demersului de aplicare a arestării în cazul încălcării termenului de prezentare a demersului de prelungire a arestării. Această propunere se întemeiază și pe necesitatea ajustării legislației naționale jurisprudenței CtEDO întru asigurarea egalității armelor, acordând părții apărării condiții reale pentru a-și pregăti apărarea. De asemenea, consecințele încălcării termenului legal rezultă și din prevederile art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, conform cărora în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.</p>	<p>Hotărîrea explicativă a Plenului CSJ nr. 1 din 15.04.2014, care statuează modul de aplicare a prevederilor normei vizate. Mai mult ca atât, o normă cu acest sens este, deja, propusă – a se vedea completarea propusă la alin. (6) al art. 186.</p>
		<p>103. La art. 186 alin. (3): > Dl. Gribincea: nu este de acord cu norma propusă – „<i>judecarea cauzei și în cazul arestării persoanei</i>”; > La alin. (3) nu-i clar raționamentul prelungirii pînă la 8 luni pentru infracțiuni pentru care legea prevede maximum 15 ani, și de ce nu s-a propus modificarea cifrei de 25 ani cu 20 ani pedeapsă maximă cu închisoare după cum prevede art. 70 din Codul penal.</p>	<p>103. > Nu este clară obiecția și dezacordul, întrucît nu sunt expuse argumente. > Se acceptă.</p>
		<p>104. La art. 186 alin. (5): la norma în cauză s-a menținut prelungirea arestului pînă la 30 și respectiv 60 zile, dar nu s-a reglementat cîte luni poate fi prelungit la U/P și cîte la judecarea cauzei.</p>	<p>104. Norma de la alin. (5) nu este supusă modificării, fiind păstrată în formula în vigoare.</p>
		<p>105. La art. 186 alin. (11): Nu este clar raționamentul propunerii de completare după cuvintele „în apel” cu cuvintele „și recurs”. Ce se propune ca și la judecarea cauzei în ordinea recursului prevăzută de art. 420-436 CPP să se decidă prelungirea arestului preventiv, doar după apel este o hotărîre definitivă, executorie.</p>	<p>105. Nu se acceptă. Completarea a fost inclusă pentru hotărîrile primei instanțe care nu sunt supuse apelului – a se vedea art. 466 alin. (2) CPP.</p>
		<p>106. La art. 191 alin. (2), Dna. Botezatu și Dl. Gribincea: Se propune de a exclude de la alin. (2) condițiile „în cazul în care acesta are antecedente penale nestinse pentru infracțiuni grave, deosebit de grave sau excepțional de grave” prevedere care contravine jurisprudenței CtEDO, cazul Boicenco vs Moldova, SBC vs Regatul Unit (2007), în care CtEDO a menționat că legislatorul nu poate exclude unele categorii de persoane care cad sub incidența legii</p>	<p>106. Se acceptă.</p>
		<p>107. La art. 192 alin. (1), Dna. Botezatu și Dl. Gribincea: condiția de la alin. (1) „în cazul în care este asigurată repararea prejudiciului cauzat” contravine prezumției nevinovăției. Se propune de a fi exclusă.</p>	<p>107. Nu se acceptă. Dacă e să mergem pe această logică, atunci urmează să afirmăm că aplicarea sechestrului pentru asigurarea reparării prejudiciului, de asemenea este o încălcare a prejudiciului. Or, liberarea provizorie sub control judiciar și liberarea provizorie pe cauțiune sînt măsuri preventive sunt măsuri de alternativă arestării preventive – adică sunt măsuri care se aplică învinutului, inculpatului, adică față de o persoană despre care se bănuiește rezonabil și</p>

			<p>există deja careva probe care să susțină această învinuire.</p>
		<p>108. La art. 194 alin. (3):</p> <p>➤ Dna. Botezatu: Dacă se propune cu participarea părților de ce în ședință închisă, aceasta contravine jurisprudenței CtEDO. Legislatorul nu poate limita pentru toate cazurile accesul la justiție publică, aceasta o va decide instanța, consultând opiniile părților;</p> <p>➤ DI. Gribincea: Se propune ca alin. (3) să fie expus în următoarea redacție „<i>Soluționarea cererii de restituire a cauțiunii se face în ședință închisă, fără participarea procurorului, învinuitului, inculpatului, condamnatului, achitatului. Soluționarea demersului privind trecerea cauțiunii în proprietatea statului se soluționează în ședință de judecată, cu citarea procurorului și părții apărării.</i>”;</p> <p>La moment, trecerea cauțiunii în proprietatea statului se face de judecător unipersonal, fără o procedură contradictorie, ceea ce se pare deosebit de periculos. Totuși, restituirea cauțiunii poate fi decisă fără prezența părților.</p>	<p>108.</p> <p>➤ Se acceptă.</p> <p>➤ Nu se acceptă.</p> <p>Norma a fost modificată, astfel, încât regula va fi că, cererea sau demersul se vor examina în ședință publică cu participarea procurorului, învinuitului, inculpatului, condamnatului, achitatului, reprezentantului acestuia. Astfel, atât examinarea cererii de restituire, cât și a demersului privind trecerea cauțiunii în proprietatea statului se va face în ședință publică. Pentru caracterul închis al ședinței de judecată se vor aplica prevederile art. 18 din CPP.</p>
		<p>109. La art. 308: se propune o altă variantă de modificare a art. 308. Aceste modificări au fost elaborate timp de 6 luni de către un grup de experți compus din judecători, profesori universitari, reprezentanți ai societății civile și avocați.</p> <p>➤ FSM: „La articolul 308:</p> <p>alineatul (1) ultimele două propoziții se expun în următoarea redacție: <i>„La demers se anexează materialele care confirmă bănuiala rezonabilă, temeiurile de aplicare a arestării preventive sau arestării la domiciliu. Procurorul este obligat de a informa apărătorul ales sau desemnat cu privire la demersul înaintat, imediat, dar nu mai târziu de 3 ore după ce a fost depus. Din momentul înștiințării, apărătorul poate lua cunoștință cu toate materialele prezentate de către procuror”;</i></p> <p>alineatul (2) sintagma „, în ședință închisă,“ se exclude.</p> <p>se introduce un nou alineat (2¹) cu următorul conținut „(2¹) Demersul cu privire la aplicarea măsurii arestării preventive sau a arestării la domiciliu se examinează în ședință publică. La solicitarea părților, judecătorul, în condițiile articolului 18 al prezentului Cod, prin încheiere motivată, poate decide examinarea demersului în ședință închisă”.</p> <p>alineatul (3) se expune în următoarea redacție <i>„La deschiderea ședinței, judecătorul de instrucție anunță demersul care va fi examinat și exercită dispozițiile prevăzute de art. art. 255-262, 264, care se aplică în mod corespunzător. Procurorul este obligat să motiveze bănuială rezonabilă și temeiurile de aplicare a arestării preventive. Omiterea unei asemenea obligații este temei de respingere a demersului. După prezentarea materialelor de către procuror, partea apărării poate prezenta oricare materiale relevante la caz, care în mod obligatoriu se anexează</i></p>	<p>109. Nu se acceptă.</p> <p>Completările propuse la alin. (1), precum și prevederile alin. (1¹) și (1²) – asigură prezentarea avocatului a materialelor ce urmează a fi depuse la judecătorul de instrucție, astfel, încât să fie posibilă realizarea dreptului l apărare.</p> <p>Includerea termenului de 3 ore nu este necesar, deoarece obligația de prezentare avocatului a materialelor respective vine anterior prezentării acestora judecătorului de instrucție. Referitor la ședința închisă – propunerea de a exclude prevederea nu se acceptă. Or, în speță în cazul în care arestul se solicită la urmărirea penală, când examinarea cauzei în ședință publică încă nu a demarat sau când argumentele pro-arest vizează, eventual, alte cauze în desfășurare (urmăriri penale), examinarea</p>

		<p>la materialele cauzei. Ultimul cuvânt i se oferă învinuitului”.</p> <p>Normele propuse au ca scop asigurarea accesului apărătorului la materialele prezentate de către procuror. În urma cercetărilor s-a constatat că apărătorului i se puneau la dispoziție doar anumite materiale, în cadrul ședinței de judecată pe o perioadă scurtă de timp, adesea doar câteva minute și doar la cererea acestuia. Situația invocată poate ridica semne de întrebare cu privire la respectarea principiului egalității armelor în cadrul examinării demersului privind aplicarea arestării preventive sau arestării la domiciliu. De asemenea, se propune ca judecătorului de instrucție să i se prezinte procesul-verbal de reținere pentru a se avea posibilitatea de a verifica și eventual aprecia legalitatea reținerii. Pentru a asigura accesul eficient la materialele cauzei se propune ca apărătorul să poată lua cunoștință cu materialele cauzei în cadrul instanței de judecată, deoarece se constată că în multe situații apărătorului nu i se puneau la dispoziție de către procuror toate materialele care urmau să fie prezentate judecătorului. Astfel, apărătorul nu avea posibilitate reală de a pregăti efectiv apărarea.</p> <p>110. La art. 308 alin. (4): se propune expunerea alin. (4) în următoarea redacție „În urma examinării demersului, judecătorul de instrucție adoptă o încheiere motivată privind aplicarea față de învinuit a măsurii arestării preventive ori a arestării la domiciliu sau respinge demersul. Judecătorul de instrucție adoptă încheierea de aplicare a arestării preventive doar în baza temeiurilor prezentate de procuror în demers și a materialelor anexate la demers care au fost prezentate părții apărării. Copia încheierii motivate se înmânează procurorului și învinuitului fiind executorie din momentul în înmânării”.</p> <p>Propunerea are ca scop asigurarea principiilor contradictorialității și imparțialității judecătorilor de instrucție. Prin aceasta judecătorii vor fi limitați, la adoptarea încheierii, să aprecieze ca temei de aplicare a arestului doar acele temeiuri pe care le-a invocat și confirmat procurorul. În cadrul studiului s-a constatat că în unele cazuri judecătorii de instrucție, în încheierile de aplicare a arestării preventive, invocau anumite temeiuri care nu se regăseau în demersul procurorului. Prin aceasta instanța depășea limitele atribuțiilor sale, prevăzute de art. 24 din CPP care reglementează principiul contradictorialității în procesul penal, manifestându-se în favoarea acuzării, fapt ce poate pune la îndoială respectarea imparțialității.</p> <p>111. Se propune de completat art. 308, în final, cu un nou alineat - alin. (7) - în următoarea redacție „Învinuitul are dreptul de a solicita examinarea demersului privind aplicarea arestării preventive sau arestării la domiciliu în ședință publică. Judecătorul de instrucție, consultând opinia procurorului, dispune examinarea demersului în ședință deschisă. În situația când sunt circumstanțe prevăzute la art. 18 din prezentul Cod, judecătorul de instrucție poate respinge prin încheiere motivată cererea de examinare a demersului în ședință publică. Propunerea dată este determinată de jurisprudența CtEDO, hotărârea BOCELLARI și RIZZA c Italiei din 13.11.2007, în care Curtea a hotărât că justițiabilii, implicați într-o procedură de aplicare a măsurilor preventive, trebuie să aibă cel puțin posibilitatea de a solicita o ședință publică în fața camerelor specializate ale tribunalelor și curților de apel.</p> <p>112. La art. 312, Proiectul FSM: se propune completarea alin. (4), în final, cu textul: „Desfășurarea ședinței de judecată se consemnează în procesul-verbal, întocmit în condițiile prevăzute de prevederile art. 336, care se aplică în modul corespunzător. Controlul judiciar se efectuează în limita materialelor prezentate de procuror și examinate de către judecătorul de</p>	<p>demersului în ședință închisă este justificată. Totodată, atâta timp, cât învinuitului, inculpatului i se permite de a solicita audierea martorilor, chiar și în ședință închisă – drepturile acestuia sunt asigurate.</p> <p>La solicitarea autorizării arestului preventiv sau a arestului la domiciliu, avocatului urmează să-i fie puse la dispoziție materialele și probele relevante pentru autorizarea demersului respectiv, or, la acea etapă prezentarea altor materiale nu este necesară și oportună.</p> <p>110. Nu se acceptă.</p> <p>Decizia de autorizare sau neautorizare a aplicării, prelungirii sau de revocare a arestului preventiv sau a arestului la domiciliu se ia nu doar în baza demersului și a materialelor anexate la demers de către procuror, dar și în baza argumentelor prezentate de partea apărării.</p> <p>111. Se acceptă.</p> <p>112. Se acceptă.</p>
--	--	--	---

		<p><i>instrucție, cu participarea părții apărării. În cazuri excepționale când au apărut circumstanțe inexistente la momentul examinării demersului de către judecătorul de instrucție, instanța de recurs, la cererea părților, poate să examineze și alte materiale, asigurând în prealabil părților posibilitatea și timpul necesar de a lua cunoștință cu acestea și de a se expune pe marginea lor”.</i></p>	
		<p>113. La art. 313 alin. (2), Dl. Gribincea: nu susține această propunere. Eliberarea persoanei trebuie decisă în condițiile art. 308 și 312 și nu a 313. Încălcarea DO nu înseamnă în mod necesar eliberarea persoanei. Mai mult, aceste argumente ar putea fi aduse în fața judecătorului care examinează procedurile de arestare.</p>	<p>113. Nu se acceptă. Art. 313 reglementează modul de depunere și examinare <u>plîngerilor</u> împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații. Completările propuse se referă la situațiile în care plîngerile respective vizează situațiile de deținere sau reținere ilegală (contrar temeiurilor sau a termenelor prevăzute de lege).</p>